

TISART

OBČANSKÉ ZDRUŽENIE

OBČANSKÉ ZDRUŽENIE

TISART

14. Divadelný bál

18. januára 2025

MsKS Tisovec

hrá hudobná skupina Radical

začiatok o 18:00 hod.

v cene je zahrnuté: prípitok, večera, dezert, víno, nealko, káva, kultúrny program, švédské stoly, zľosovateľná vstupenka

predpredaj MsKS Tisovec Kníhkupectvo Info

Vstupné: 40 €

POĽOVNÉ ZDRUŽENIE POĽANA

Vás srdečne pozýva na

POĽOVNÍCKY PLES

31.1.2025

Spoločenská sála MSKS Tisovec

o 19:00

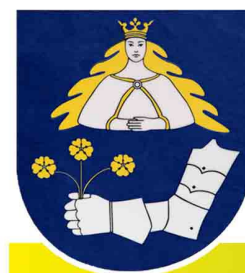
bavíť Vás budú SMS a DEZÉN

REZERVÁCIA LÍSTKOV

MsKS Tisovec Kníhkupectvo INFO

Vstupné: 40 €

na mob. čísle +421 910 983 516

Tisovský mesačník

12

XXXIV. ROČNÍK

December 2024

číslo 12

cena: zdarma

Koncert Miešaného speváckho zboru Nôta

Mikulášske trhy a zapálenie vianočnej výzdoby mesta

Vianočné zamyslenie

Vianoce sú jedným z najkrajších období v roku, ktoré nám prinášajú nielen darčeky a vianočné jedlá, ale aj chvíle, ktoré trávime s rodinou a priateľmi. Sú to dni, ktoré nás zväčša vedú k zamysleniu sa nad tým, čo je naozaj dôležité, a ponúkajú nám príležitosť spomaliť v rýchlych tempe každodenného života.

Vianoce sú symbolom lásky, porozumenia a pokoja. Keď sa vianočné svetlá rozžiaria na stromčekoch, keď zaznejú koledy a vôňa sviatočných jedál naplní naše domovy, je to čas, kedy sa na chvíľu zastavíme. Všetky starosti, ktoré nás trápili počas roka, sa zrazu zdajú byť menšie, pretože sa sústreďujeme na prítomnosť a na ľudí, ktorí sú nám najbližší.

Vianoce sú tiež časom darov – nielen tých hmotných, ale aj tých nehmotných. Darujeme si čas, pozornosť, lásku a úprimnosť. Tieto dary sú tým najvzácnejším, čo môžeme niekomu dať. V tomto období si uvedomujeme, aké dôležité je zdieľať chvíle s tými, ktorí nás obklopujú, a vytvárať spomienky, ktoré pretrvávajú aj po skončení sviatkov.

Zároveň sú Vianoce aj obdobím, kedy môžeme premýšľať o tom, čo znamenajú pre nás samotných. Pre niekoho môžu byť sviatky spojené so zimným slnovratom, so spomienkou na narodenie Ježiša Krista, pre iného sú príležitosťou zamerať sa na hodnoty ako láska, ľudskosť a spoločenstvo. Bez ohľadu na to, aký máme pohľad na Vianoce, majú jedno spoločné – sú to chvíle, ktoré nás vedú k zamysleniu nad našimi vzťahmi a osobnými hodnotami.

Vianoce nám pripomínajú, že nie sme sami. Ľudia z rôznych kútov sveta sa spájajú pri oslavách tohto sviatku, nezávisle od jazykových bariér či kultúrnych rozdielov. Táto jednotnosť v rozmanitosti je niečo, čo by sme mali oslavovať a prinášať do našich životov nielen na Vianoce, ale počas celého roka.

V tomto sviatočnom čase by sme sa mali venovať aj tým, ktorí sú osamelí, chorí alebo v núdzi. Vianoce sú ideálnou príležitosťou na to, aby sme sa stali lepšími ľuďmi, ktorí myslia na ostatných, a nielen na seba. Malé skutky láskavosti môžu mať veľký dopad.

Nezáleží na tom, či sú naše sviatky dokonalé alebo nie. Dôležité je, že sú naplnené láskou, pokojom a pochopením. Vianoce nás učia, že pravý zmysel života spočíva v spoločenstve, v rodine, v láske, ktorá nepozná hraníc.

To je dar, ktorý môžeme nosiť v srdci po celý rok – a práve to Vám všetkým zo srdca želá celá redakcia.

Mesto Tisovec

Vás pozýva na

MESTSKÝ PLES

III.

14. FEBRUÁR 2025

SPOLOČENSKÁ SÁLA MSKS TISOVEC

HRÁ HUDBNÁ SKUPINA ZBM

PREDPREDAJ VSTUPENIEK MSKS, SEKRETARIÁT MSÚ

VSTUPNÉ: 40 €

Tisovský futbal

Decembrového zasadnutia komisie kultúry a športu sa zúčastnili aj zástupcovia MŠK Tisovec. Spolu s členmi komisie riešili výzvy budúcnosti a hľadali spôsoby fungovania klubu pri náročnej finančnej situácii v meste po úprave podielových daní na Slovensku. Navrhnutými riešeniami sa bude zaoberať ešte ekonomická komisia a mestské zastupiteľstvo. O schválených výsledkoch vás budeme informovať.

(red.)

Útržky z kroniky

Vianoce (1989) ľudia prežívali v eufórii znovuzískanej slobody. Preto oveľa citlivejšie reagovali na tragické udalosti, odohrávajúce sa v Rumunsku. ČSK usporiadal finančnú zbierku na pomoc Rumunsku. Vyvrcholením spoločnosti s trpiacimi a bojujúcimi v Rumunsku bol benefičný koncert Mariana Lapšanského 26. decembra. V spontánnom, nepripravenom koncerte, umelec vystupoval vo svetri, ospravedlnil sa, že nepočítal s vystúpením, a preto nemá frak, všetci prítomní prežili úžasný pocit blízkosti a spoločnosti.

Helena Pašiaková

Mesto Tisovec upozorňuje občanov, že **zberný dvor** bude od 1.12.2024 do 28.02.2025 prevádzkovaný v zimnom režime, t. j.:

Utorok 08:00 – 12:00 hod.
Štvrtok 11:00 – 15:00 hod.
Sobota 08:00 – 11:00 hod.

Na zberný dvor môžete odovzdať nasledovné odpady: sklo, papier, plasty, veľkoobjemový odpad, stavebný odpad je jediný odpad, ktorého odovzdanie je spoplatnené, poplatok je určený VZN – 0,0384 €/kg), nebezpečný odpad, kuchynský odpad a jedlé oleje, šatstvo a drevo. Bližšie informácie získate na Odd. výstavby, ŽP a RM na tel. čísle: 047/56 03 803, priamo v prevádzke Zberného dvora alebo na webovej stránke mesta Tisovec.

Ing. Miriama Janotíková, oddelenie ŽP a VP

Inzercia

Predám: televízor Samsung - cena dohodou, polohovateľný kočík pre bábiku ako nový - 30,00 €, detská kuchynka s celým príslušenstvom - 40,00 €, detské korčule, veľkosť 29-31 - 20,00 €, detské korčule, veľkosť 28 - 10,00 €, nový keyboard Yamaha + obal, stojan, slúchadlá - 300,00 €. Kontakt: 0901 706 908

Divadelný súbor DAXNER

uvádza divadelnú komédiu

TISART

S. Šteпка

MATERSKÉ ZNAMIEŇKO

Réžia Michal Spišák a.h.
Dramaturgia Jaroslav Lacko
Hudba Milan Matucha

Učinkujú:
Milan Cibuliak
Karol Hruška
Miroslava Kochanová
Dušan Kojnok
Michaela Vetráková
Michal Stejskal
Martina Vlčeková
Ingrid Guzmová
Ján Kubove

Technika Peter Kubíni

REPRÍZA 26.12.2024 18:00 MSKS TISOVEC

VSTUPNÉ 3 €

Z činnosti primátora mesta v novembri

05.11. – pracovná cesta do Bratislavy na Ministerstvo kultúry SR – pracovné rokovanie s GTSU MK SR pánom Lukášom Machalom k príprave a realizácii opravy rodného domu Dr. Vladimíra Clementisa ktorá sa začne podľa vyjadrenia zástupcov ministerstva kultúry v roku 2025

06.11. pracovné rokovanie na BBSK s podpredsedom BBSK pre školstvo Mikulášom Pálom a riaditeľkou odboru školstva Zuzanou Lafférovou – SOŠ Tisovec a reforma vzdelávania a školstva v rámci BBSK, zmena v prerozdelení a rušení odborov v rámci stredných škôl

BBSK ktorá sa dotýka aj SOŠ Tisovec, riešenia pre udržanie školy a študijných odborov v Tisovci (pozn.red.: viac v osobitnom článku)

- pracovné stretnutie na MsÚ Tisovec a konzultácia s projektantom k projektu Revitalizácie Tisovskej Štávice

09.11. – pracovné stretnutie na MsÚ Hnúšťa k procesu vytvárania Centier zdieľaných služieb

11.11. – účasť na Rade Združenia miest a obcí Gemera a Malohontu v Rimavských Janovciach – problémy financovania samospráv zo strany štátu, podielové dane, príprava projektov v NRO na rok 2025, zdroje pitnej vody v okrese R. Sobota a riešenie dostupnosti pitnej vody pre obce v okrese R. Sobota ako aj kvalitu pitnej vody v niektorých lokalitách okresu

- porada k príprave vianočných trhov, zapálenia stromčeka na Mikuláša 6.12.2024

14.11. – účasť na komisii školstva

- účasť na koncerte ZUŠ Tisovec v obradnej sieni MsÚ Tisovec

15.11. – kontrolný deň – výstavba vodovodu Tisovec, ukončenie prác

- účasť na koncerte Miešaného speváckeho zboru Nôta

18.11. – rokovanie v SOŠ Tisovec s p. riaditeľkou a pedagogickými a nepedagogickými zamestnancami k pripravovaným zmenám zriaďovateľa BBSK a dopad na školu a zamestnancov, diskusia a možné riešenia

20.11. – pracovné rokovanie na MsÚ s predsedom odborovej organizácie k príprave kolektívnej zmluvy

21.11. – účasť na ekonomickej komisii

- príprava podkladov do turistickej mapy Tisovec /príprava textov a výber foto Milana Slabeja a Reného Sirota/

22.11. – administratívna činnosť primátora na MsÚ Tisovec

25.11. – pracovné rokovanie v SOŠ Tisovec za účasti všetkých zamestnancov SOŠ Tisovec a člena Rady školy ako aj poslancu BBSK Michala Bagačku k pripravovaným a navrhovaným zmenám v stredných školách v pôsobnosti BBSK

26.11. – pracovné stretnutie jednotlivých zástupcov samospráv u primátora Hnúšte M. Pliešovského k realizácii Centra zdieľaných služieb ktoré by malo byť zriadené v Hnúšti,

27.11. – mestské zastupiteľstvo

28.11. – kontrola primátora v teréne /kontrola verejných priestranstiev mesta, zberný dvor, ŠARV, príprava na zimnú údržbu/

29.11. – administratívna činnosť primátora na MsÚ Tisovec

Bc. Ján Vengrín, MBA

ZVEREJNENIE

zámeru predat' nehnuteľný majetok mesta Tisovec priamym predajom, všeobecnej hodnoty majetku, podmienok priameho predaja, minimálnej ceny pre predkladanie cenových ponúk a zároveň lehoty na doručenie cenových ponúk záujemcom Mesto Tisovec podľa ustanovenia §9a ods. 2), ods. 10) Zákona č 138/1991 Zb. o majetku obcí platnom znení (ďalej len „Zákon“) a s poukazom na Uznesenie Mestského zastupiteľstva v Tisovci č. 380/2024 zo dňa 27. novembra 2024, vykonateľné 29. novembra 2024 zverejňuje zámer predat' trvale prebytočný nehnuteľný majetok mesta Tisovec priamym predajom:

a) Identifikácia predmetného majetku a zámer: zámer predat' majetok: trvale prebytočný nehnuteľný majetok Mesta Tisovec:

1. nehnuteľnosť – stavba zapísaná na liste vlastníctva č. 1354 pre k. ú.: Tisovec, obec: Tisovec, súpisné číslo: 702, na pozemku CKN parcelné číslo 2572, druh stavby: 10 –Rodinný dom, popis stavby: rodinný dom, vo výlučnom vlastníctve mesta,

2. nehnuteľnosť – pozemok zapísaný na liste vlastníctva č. 1354 pre k. ú.: Tisovec, obec: Tisovec a evidovaný na katastrálnej mape ako parcela reg. „C“, parcelné číslo 2572, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, výmera 112 m², kód pozemku 15 – pozemok, na ktorom je postavená bytová budova označená súpisným číslom, vo výlučnom vlastníctve Mesta Tisovec (pozemok je umiestnený v zastavanom území obce),

3. nehnuteľnosť – pozemok zapísaný na liste vlastníctva č. 1354 pre k. ú.: Tisovec, obec: Tisovec a evidovaný na katastrálnej mape ako parcela reg. „C“, parcelné číslo 2573, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie, výmera 49 m², kód pozemku 18 – pozemok, na ktorom je dvor, vo výlučnom vlastníctve Mesta Tisovec (pozemok je umiestnený v zastavanom území obce), priamym predajom podľa ustanovení § 9a ods. 10) až ods. 14) Zákona.

Ostatné podmienky nájdete na verejnej tabuli mesta a na jeho webovej stránke.

Informačný bod NCH Hradová pod novou strechou

Komisia výstavby a cestovného ruchu pri MsZ v Tisovci a Turistický oddiel KOS Rimavská dolina opäť spojili svoje myšlienky, zámer a sily a vytvorili spoločné dielko v prospech mesta a cestovného ruchu. Udialo sa tak, keď zareagovali na výzvu Partnerstva Muránska planina – Čierny Hron a predložili projekt so žiadosťou o finančný príspevok z grantového programu „Našartujeme s Partnerstvom Muránska planina – Čierny Hron“.

Projekt „Informačný bod NCH Hradová pod novou strechou“ je pokračovaním aktivít od roku 2007, keď bol náučný chodník vybudovaný. Následne v ďalších rokoch podľa potreby boli zabezpečené nátery panelov a lavičiek a tiež výmena niektorých vandalmi poškodených info panelov a lavičiek.

V roku 2023 sme brigádnicky previedli nutný náter strechy hlavného – úvodného informačného bodu pri zdravotnom stredisku, kedy sme zistili a utvrdili sa v tom, že šindle na nej už doslúžili. Stanovili sme si cieľ nevyhovujúcu strešnú krytinu vymeniť. Po vzájomných diskusiách sme sa zhodli v názore, že najlepšou alternatívou bude strecha z plastových šindľov, ktorá je bezúdržbová, teda vydrží podstatne dlhšie. Svoj cieľ sme zavŕšili vypracovaním a predložením spomínaného projektu a dobrovoľníckou prácou na realizácii prestrešenia strechy. V rámci realizácie projektu „Informačný bod NCH Hradová pod novou strechou“ sme počas augusta a septembra zrekonštruovali prístrešok úvodného informačného bodu náučného chodníka na Hradovú, v ktorom sú umiestnené tri nfo panely so základnými informáciami o náučnom chodníku Hradová. Tomu predchádzalo objednanie strešnej krytiny v podobe plastových šindľov a hrebenáčov dodaných dvomi firmami, ako aj materiálu potrebného na prestrešenie a drevených latiek na doplnenie pod nové šindle. Strešné laty nám sponzorsky dodala firma Mestské lesy Tisovec, s.r.o.. Tie sme opatřili náterom a po dodaní šindľov sme začali s postupným prestrešením. Za celkovej účasti 6 dobrovoľníkov z radov KST TO KOS Rimavská dolina a členov Komisie výstavby, regionálneho rozvoja a cestovného ruchu sme nainštalovali nové šindle na informačný bod NCH Hradová. Nakoľko je strešná konštrukcia dosť členitá a sú na nej rôzne výstupky, bolo potrebné niektoré šindle aj upravovať a skracovať, čo predĺžilo čas na realizačných brigádach, ktorých sa celkovo uskutočnilo šesť a odpracovalo na nich 46 hodín.

Projekt: „Informačný bod NCH Hradová pod novou strechou“, zameraný na výmenu strešnej krytiny na prístrešku informačného bodu Náučného chodníka Hradová v celkovej hodnote 1275,58 €, bol realizovaný v roku 2024 vďaka podpore /999,48 €/ z Partnerstva Muránska planina – Čierny Hron v rámci Grantového programu „Našartujeme s Partnerstvom MP – ČH“

Realizátor:

Klub slovenských turistov Turistický oddiel KOS Rimavská dolina so sídlom v Tisovci v spolupráci s Komisiou výstavby, regionálneho rozvoja a cestovného ruchu pri MsÚ v Tisovci.

D. K.

Spoza dverí

Rosiar (V.A) a Luka Gandžala (V.B); kategória BENJAMÍNI – Sofia Krankušová (VI. A). Ďakujeme všetkým zapojeným a gratulujeme úspešným riešiteľom!

Dobšinského rozprávkový Gemer - kultúrny a literárny projekt, ktorý sa zameriava na oživenie a propagáciu regiónu Gemer. Ten inšpiroval zberateľa ľudových rozprávok Pavla Dobšinského a je známy aj svojou bohatou históriou, prírodnými krásami a folklórom. Cieľom projektu je prepojiť príbehy z Dobšinského rozprávok s konkrétnymi miestami v regióne. Návštevníci môžu objavovať rôzne lokality spojené s rozprávkovými motívmi, ako sú hrady, jaskyne, prírodné pamiatky či dediny, ktoré odzrkadľujú atmosféru jeho príbehov. Súčasťou projektu sú aj tematické podujatia, interaktívne chodníky, festivaly a programy pre deti a dospelých, ktoré spájajú rozprávky s regionálnou kultúrou.

Autorskej súťaže vo vlastnej tvorbe rozprávky sa v tomto školskom roku zúčastnilo 8 žiakov a 14. novembra sme sa dočkali vyhodnotenia, ktoré sa uskutočnilo v Dome osvetly (GMOS)

v Rimavskej Sobote. Siedmim žiakom (Lei Oláhovej, Janke Belicovej, Liane Hrnčiarikovej, Konstancii Bohušovej, Kataríne Guzmovej, Sofii Krankušovej a Arthurovi Krankušovi) bol udelený Ďakovný list. Nina Sokol získala 3. miesto v II. kategórii - POEZIA. Celkovou odbornou porotou u žiakov ocenila fantáziu, originalitu i tvorivosť a povzbudila ich do ďalšieho písania dobrými radami a slovami pochvaly. Gratulujeme!

21. novembra sme si v základnej škole pripomenuli Svetový deň pozdravov. Autormi myšlienky Svetového dňa pozdravov boli

bratia MacCormakovci, ktorí v roku 1973, počas arabsko-izraelskej vojny, hľadali spôsob ako zastaviť všetky vojny na svete. Vyslovili myšlienku, že v tento deň by mal každý pozdraviť aspoň 10 ľudí - pretože, keď ľudia budú spolu hovoriť, nebudú mať čas bojovať. „Raz možno, keď si deti aj dospelí všade na svete povedia v tento deň „Aho!“, nezostane na svete nikto, kto by si prial vojnu.“ To bude nádherný deň! Aj my, pomocou Ranných kruhov, spoločne vytvárame lepšiu školu. Práve v týchto neobyčajných stretnutiach je čas na zdieľanie myšlienok, zážitkov, pocitov a na budovanie vzťahov. Spolu tak, sediac v kruhu, objavujeme dôležitosť spolupráce, úcty a zodpovednosti. Učíme sa tolerancii. V kruhu priateľstva je dôležitý každý!

25. novembra sa uskutočnilo školské kolo Olympiády anglického jazyka. Žiaci 5. - 7. ročníka = kategória 1A; 8. - 9. ročník = kategória 1B. V kategórii 1A sa na 1. mieste umiestnila Zuzana Bútorová (VII.A) a v kategórii 1B Vivien Fazekašová (IX.A). Obidve nás budú reprezentovať v okresnom kole. Najlepšie žiačky si vyslúžili nielen diplom a vecnú odmenu, ale aj potlesk svojich spolužiakov. Blahoželáme!

Advent - predstavuje prípravné obdobie na slávnosť Narodenia Pána (25. decembra) a vianočné sviatky. Toto označenie pochádza z latinského slova adventus, ktoré znamená príchod Spasiteľa. Aj preto sme pre žiakov II. stupňa pripravili tzv. „Advent challenge“, čiže príchod najrôznejších výziev a aktivít, ktoré im spríjemnia obdobie čakania do Vianoc. Veríme, že sa pri tom dobre zabavia, ale aj čosi nové naučia! (O tom však až v budúcom čísle!)

Všetkým obyvateľom Tisovca zároveň želáme pokojné a požehnané Vianoce!
Za celý kolektív Mgr. Marta Svobodová

„Vrana k vrane sadá, žiakčik žiakčika si hľadá!“

Aj takto by sme mohli upraviť starodávne porekadlo! Prečo? Lebo je už dlhoročným zvykom, že deti z Materskej školy Tisovec každý rok navštevujú svojich väčších (bývalých) kamarátov v základnej škole. Boli zvedaví, ako sa im darí v prvom ročníku. Návšteva sa uskutočnila 7. novembra priamo v I. A aj v I. B triede. Prváci predškolákov milo privítali, ukázali im ako sa učia písať, čítať, počítať, spievať i recitovať. No ani predškoláci nezaháľali. S chuťou a im vlastnou radosťou sa zapájali do rôznych aktivít. Vyskúšali si, ako sa sedí v školskej lavici, dokreslili, dopísali a vymaľovali obrázkové úlohy. Tešili sa z pochvaly prvákov, ktorých viedli a radili im pri práci. V závere návštevy si deti navzájom odovzdali pripravené darčeky. Spolu s deťmi sa tešili Mgr. D. Dianisková, Mgr. I. Laurová a tiež pani učiteľky z materskej školy.

WocaBee šampionát (anglická "slovičková" súťaž) je pre stálych čitateľov Tisovského mesačníka známa vec. Naši šampióni zo VII.A sa v dňoch 5. - 7. novembra zúčastnili už krajského kola a podarilo sa im umiestniť na krásnom treťom mieste s postupom do c eloslovenského kola. To sa uskutočnilo 19. - 21. novembra. Konkurencia bola veľká, no napriek tomu sa žiakom podarilo nahrať viac ako 3 200 bodov na žiaka počas dvoch hodín denne. Umiestnili sa tak na veľmi peknom 19. mieste. A kto súťažil? Zo VII.A – Nina Sokol, Dominika Lujza Karasová, Arthur Krankuš, Zuzana Bútorová, Laura Šichtová, Lara Mičinská + z V.A Janka Belicová. Všetkým srdečne gratulujeme.

Žiaci 1. a 3. ročníka si zas testovali pohybové schopnosti. Tento už viacročný projekt identifikuje pohybové predpoklady žiakov. Jeho cieľom je zároveň aj informovať rodičov o stave pohybových predpokladov dieťaťa v porovnaní s deťmi, ktoré boli otestované v rámci celého populačného ročníka v SR. Ďalej sa snaží nasmerovať deti na športy, kde môžu uplatniť svoje vrodené predpoklady. Testovacia batéria pre identifikáciu v tomto školskom roku pozostávala z disciplín: telesná výška a telesná hmotnosť; predklon v sede s dosahovaním; opakovaná zostava s tyčou; výdrž v zhybe nadhmatom; skok do diaľky z miesta; ľah-sed a kotúľanie 3 lópt.

Kým rodičia týchto detí rozmýšľajú nad ich telesnou zdatnosťou, rodičia deviatakov už intenzívne rozmýšľajú o strednej škole, v ktorej bude ich dieťa pokračovať v štúdiu a v príprave na svoje budúce povolanie. Zvažujú záujmy, prirodzené sklony dieťaťa a študijné výsledky v základnej škole. Pri výbere strednej školy rozhodujú samozrejme aj iné okolnosti – vzdialenosť, možnosti ubytovania, prípadne doplnkové aktivity. Pri tejto neľahkej úlohe pomáha každoročne rodičom, pedagógom i žiakom Deň prezentácií stredných škôl, ktorý sa organizuje práve v novembri. Veríme, že informácie, ktoré žiaci získali, im následne pomôžu správne sa rozhodnúť a dobre si vybrať cestu, ktorou sa v nasledujúcom školskom roku vyberú.

iBor - informatická online súťaž, v ktorej sú súťažné úlohy zamerané na logiku, porozumenie informáciám, algoritmizáciu a matematické základy informatiky. Tento školský rok sa do súťaže zapojilo 77 žiakov našej školy. A ako sa im darilo? Úspešnými riešiteľmi sa stali: kategória DROBČI – Alex Guzma a Samuel Kobyljak (III. A); kategória BOBRÍCI – Matúš Temiak, Ján

Slávnostný koncert speváckeho zboru Nôta

Hovorí sa, že hudba je most, ktorý spája ľudí. Vieme sa s ňou tešiť, smiať, jej prostredníctvom ďakovať.

Je sprievodcom človeka v samote i v jeho tichom šťastí a je neodmysliteľnou spoločníčkou vo chvíľach najslávnejších. Práve takýto slávnostný moment sme spoločne prežili i my, na prvom Slávnostnom koncerte Miešaného speváckeho zboru Nôta.

Jeho história začala absolútne netradične, spontánnym nápadom skrášliť sviatosť birmovania v jednej súkromnej rodine. Vytvorila sa tak skupinka ôsmich spevákov, muzikantov, priateľov. Keďže reakcia veriacich bola úžasná, vo vystúpeniach pokračovali.

Chuť spievať evokovala myšlienku rozšíriť repertoár i počet členov. Stalo sa. No nepriaznivá spoločenská situácia skomplikovaná pandémiou Covid 19 činnosť zboru nepriala, hoci sa v roku 2020 zapísali aj ako oficiálny zbor

zdravia, spokojnosti a ešte mnoho nádherných koncertov plných hudby a nadšených poslucháčov.

Michal Stejskal

Čo nám priniesol november

Oslavu: Hneď v pondelok **4. novembra sme mali svoj SVIATOK – DEŇ MATERSKÝCH ŠKŔL.** Z iniciatívy Slovenského výboru Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (SV OMEP) vznikla myšlienka usporiadať Deň materských škôl na Slovensku. Tento významný deň, nie len pre materské školy, ale aj pre náš štát, sa organizuje 4. novembra.

Významným medzníkom v dejinách predškolskej pedagogiky na Slovensku sa stal práve tento deň v roku 1829, kedy vznikla a bola založená v Banskej Bystrici prvá detská opatrovňa na území Slovenska. Jej zakladateľkou bola grófká Mária Terézia Brunswická. Toto je len malá pripomenutie histórie. My sme tento deň oslávili s deťmi na školskom dvore. Bol to veselý deň plný hudby, spevu, tanca a hier, tak, aké by mali byť aj spomienky na materskú školu pre každé dieťa.

Na pozvanie kamarátov zo Základnej školy v Tisovci sa naši najstarší predškoláci **7. novembra** vybrali na návštevu ku prváčikom. Na chvíľu sa stali súčasťou triedy, vyskúšali si školské lavice, vymenili si darčeky so staršími kamarátmi. Už teraz sa tešia na september, kedy sa stanú naozajstnými školákmi.

Veľkým prekvapením bola pre deti obrovská nafúknutá kupola, ktorá sa objavila v strednej triede a deti mohli do nej vstúpiť. Bolo to **sférické kino**, ktoré k nám priviezli **11. novembra**. Deti videli v ňom rozprávku o putovaní tučniaka vo vesmíre. Bonusom bolo vianočné fotografovanie detí a rodičia sa rozhodnú po doručení fotografií, či si ich zakúpia.

Slovenský zväz chovateľov v Tisovci: Tradičný, no dynamický

Slovenský zväz chovateľov v Tisovci patrí medzi aktívne organizácie, ktoré spájajú milovníkov zvierat rôzneho veku. Aj keď je priemerný vek členov zväzu na Slovensku 71 rokov, v Tisovci sa vďaka mladším chovateľom tento priemer výrazne znižuje. Vstúpiť do zväzu môže každý, kto splní podmienky stanov. Pre vstup je potrebné chovať čistokrvné zvieratá, alebo sa zaviazat, že si ich zadovážite do jedného roka. „Je dôležité chovať zvieratá minimálne v takom počte, aby bol budúci člen schopný splniť podmienku ďalšieho rozmnožovania chovu“ hovorí predseda Juraj Svoboda.

Zvieratá musia byť evidované, riadne označené a disponovať dokumentáciou, ktorá preukazuje ich pôvod. Dôraz sa kladie na kvalitné rodokmene, aj na čistokrvný chov. V dokladoch majú zvieratá uvedené ich tri predchádzajúce generácie. Najčastejšie chované druhy sú hydina, holuby, králiky, kozy či ovce. Na výstavách sú populárne najmä plemená sliepok ako Amrox či Sussex, pričom ceny za niektoré jedince môžu dosiahnuť aj 44 eur.

Výstavy sa začínajú v septembri a trvajú až do konca roka. Práve toto je čas, kedy dospievajú mláďatá. Tisovská výstava je tradične spojená s podujatím Clementisova cesta, ktoré pripadá na koniec septembra. Zúčastňujú sa jej aj chovatelia z blízkeho okolia a prítiahne približne 200 návštevníkov. Vystavujú sa holuby, sliepky, husi, králiky, morčatá ba dokonca aj slimáky, pričom zvieratá zúčastňujúce sa výstav musia byť v perfektnom zdravotnom a kondičnom stave.

Množstvo chovateľských výstav nájdete koncom roka aj v širšom okolí, napr. v Čerenčanoch. Chovatelia sa môžu aktívne zapájať, stačí si podať prihlášku, ktorú nájdete na stránke konkrétnej výstavy a zaplatiť poplatok. Podaním prihlášky sa môžu chovatelia zapájať do týchto, ale aj ostatných výstav po celom Slovensku, napr. aj do tak prestížnej, akou je celoštátna výstava v agrokomplexe Nitra. Tí, ako jediní disponujú krytým priestorom vhodným na toto podujatie. Súčasťou výstav je aj katalóg, v ktorom sú zapísané všetky

Už tradičným je pre nás novembrový **lampiónový sprievod**, do ktorého sme pozvali rodičov s deťmi **27. novembra na 16-tu hodinu**. Každé dieťa si prinieslo svietiaci lampión a cestou od materskej školy sme rozsvietili ulice mesta. Naše kroky smerovali

pred základnú školu, kde nás už s teplým čajom a domácou pizzou čakali tety kuchárky. Čajík zahrial uzimné detské rúčky a pizza chutila všetkým. Spolu sme si zaspievali a zatancovali, do sveta poslali balón šťastia a šťastní sme sa rozšli domov.

Posledný novembrový deň patrí menu **Ondrej**, ale teraz to vyšlo na sobotu, tak my sme ho oslavovali už v piatok **29. novembra**. Nebola to len taká hocikaká oslava. Deti 4. triedy si pre nás ostatných pripravili folklórne pásmo piesní, tancov a zvykov, viazucich sa k tomuto menu.

Samozrejme, všetci účinkujúci, boli v tisovských krojoch, ktoré vlastní naša MŠ. Program sa im veľmi vydaril, malí umelci si vyslúžili obrovský potlesk ostatných mladších kamarátov. Prišla medzi nás aj teta Majka, ktorá deťom priblížila, ako sa kedysi vyrábalo plátno, z čoho sa vyrábalo. Priniesla si aj kolovrátok a spriadala nite, čo si mohli vyskúšať aj deti. Zase sme spoznali nové remeslo a nástroje, ktoré boli kedysi bežné v každom dome. Aj takto si pripomíname a približujeme deťom našich predkov, ich šikovnosť a ľudové zvyky. Odpolednia svoj Ondrejovský program predstavili deti aj rodičom v ich triede, ktorí úprimne ocenili šikovných malých tanečníkov, na ktorých môžu byť právom hrdí. A veru aj sú.

Júlia Hodoňová, MŠ Tisovec

vystavované zvieratá, ich prípadné ocenenia aj ich cena. Na bežného účastníka môže katalóg pôsobiť ako spleť čísel a písmen, no skúsený chovateľ sa v ňom orientuje celkom presne. Súčasťou katalógu je aj zoznam vystavovateľov, kde sú uvedené kontaktné údaje pre prípad, že by ste sa rozhodli kúpiť si zvieratko z výstavy neskôr.

Samozrejme, katalóg výstavy základnej organizácie v Tisovci nie je tak rozsiahly, ako ten celonárodný, avšak vzhľadom k počtu členov obsahuje účtyhodné množstvo zvierat, z ktorých je mnoho na predaj. Samotným chovom a účasťou na výstavách však činnosť členov nekončí.

Dôležitou súčasťou členstva sú aj povinnosti, akými je napríklad brigáda. Momentálne sa uskutočňuje raz ročne, no kedysi boli intervaly medzi brigádami kratšie. Bolo to najmä z dôvodu, že v začiatkoch fungovania organizácie chýbalo množstvo vybavenia, ktoré členovia v rámci brigád za roky fungovania nadobudli. Dnes je brigáda najmä o organizácii a údržbe, ale zahŕňa aj samotnú prácu so zvieratkami, ako je napríklad kŕmenie a iná starostlivosť o vystavované zvieratá počas trvania výstavy. Dôsledné plnenie členských povinností a reprezentácia organizácie na výstavách, môžu byť ocenené cenou pre čestných chovateľov.

Ak pôjdete koncom septembra okolo kultúrneho domu, nezabudnite zaň nazrieť a podporiť svoju účasťou miestnych chovateľov symbolickým vstupným vo výške jedného eura. Okrem príjemne stráveného času v spoločnosti zvierat sa určite dozviete množstvo zaujímavých informácií. Napríklad s králikom sa môžete zúčastniť králičieho hopu, čo je súťaž králikov v skoku do diaľky, s tohto ročným fascinujúcim rekordom 262 cm. O mnohých podobných zaujímavostiach vás členovia na svojom podujatí radi informujú, a možno vás výstava nadchne natoľko, že rozšírite tisovskú základnú chovateľov

Patricia Gažurová

Pár otázok primátorovi

Jar leto aj jeseň sa pominuli a my sme radi, že sa pominuli aj obchádzky a zdržania na Daxnerke a na Partizánskej. Prečo bolo potrebné cesty rozkopávať a aký postup bol zvolený pri rekonštrukčných prácach?

Aby som to priblížil úplne presne, tak chronológia bola nasledovná. V roku 2021 a 2022 v rámci ministerstva dopravy, kde pod jeho gesciu patrí Slovenská správa ciest, boli vykonávané veľkoplošné opravy ciest 1. triedy. Vzhľadom k tomu, že cez mesto Tisovec prechádza cesta 1. triedy 1/72, som sa snažil v tej dobe vybaviť, aby jednotlivé úseky, ktoré prechádzajú mestom a v jeho okolí boli v rámci spomínaných opráv zahrnuté do realizácie. Konzultoval som to s vtedajším ministrom dopravy Andrejom Doležalom a generálnym riaditeľom Slovenskej správy ciest p. Rybárikom, čo sa nám v tej dobe aj podarilo. Urobili sa prvé dva úseky na ceste 1/72 a to od Bánova po Tisovec. Úsek bol ukončený pri hornom závode bývalej CSM-ky a druhý úsek od ulice Daxnerovej od dolného závodu CSM až po Hačavu.

Prioritou bolo, aby bol urobený úsek v celej dĺžke, avšak narazili sme na problém, kde vyvstala otázka, čo s časťami poruchami vodovodných prípojok na hlavnej časti vodovodu vedeného ulicou Partizánska a Daxnerova. Na základe tohto som vtedy inicioval pracovné stretnutie s p. Andrejom Doležalom, ministrom dopravy a p. Svrbickým, generálnym riaditeľom Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, ktoré sa uskutočnilo 25.10.2022 v Banskej Bystrici, kde sa dohodol postup prác a všetky administratívne úkony k tomu, aby sa najskôr opravil vodovod na celom úseku dotknutých ulíc a následne sa vykonala pokládka nového asfaltového krytu o dĺžke zhruba dvoch kilometrov. Toto všetko sa procesovalo v čase od októbra 2022 do marca 2023, kde sme na pracovnom stretnutí na Mestskom úrade v Tisovci už definitívne dohodli postup aj administratívne záležitosti. Rokovania prebehli v zaisadačke mestského úradu za účasti všetkých dotknutých subjektov: Stredoslovenskej vodárenskej spoločnosti, Slovenskej správy ciest, projektanta, ktorý samotný projekt realizoval a Mesta Tisovec, ktoré bolo do rokovania zahrnuté v rámci trojzohody pri realizácii tohto diela.

V období od posledného pracovného stretnutia prebehli všetky potrebné administratívne úkony a po vysúťažení dodávateľa, pred letom 2024, firma Acavo začala s realizáciou diela nového vodovodu, kde došlo k osadeniu hlavného potrubia so všetkými novými prípojkami. Dielo bolo ukončené a odovzdané 15.11.2024.

Tým bola splnená prvá časť trojzohody. Po týchto prácach na jar 2025 bude vykonaná kontrola stavebnej ryhy uloženia vodovodu. Ak bude všetko v poriadku, v priebehu roka bude nasledovať celoplošná oprava daného úseku a bude položená nová asfaltová pokládka Slovenskou správou ciest. Vďaka ochote dohodnúť sa sme zabilili jednou ranou dve muchy. Samozrejme prinieslo to aj nejaké obmedzenia, hlavne čo sa týka vodičov a dopravy, avšak v súčasnej dobe, keď chceme niečo urobiť a zdarne spracovať do úspešného konca, tak to prináša aj isté obmedzenia. Myslím si, že je to v konečnej fáze plus a benefit pre mesto a obyvateľov - jednak nový vodovod, ktorý nebude poruchový, nebudú potrebné ďalšie rozkopávky a následne budeme mať novú cestu cez mesto.

Na októbrovom zasadnutí MsZ Tisovec ste poslancov a občanov informovali o situácii v Strednej odbornej škole Tisovec. Zúčastnili ste sa novembrového zasadnutia zastupiteľstva BBSK, kde sa prejednávalo ďalšie smerovanie škôl v kompetencii kraja. Čo nám môžete v tejto chvíli prezradiť? Ako sa javí ďalšie pôsobenie SOŠ Tisovec?

Pri prezeraní regionálnej stratégie výchovy a vzdelávania na roky 2025 a 2026 v rámci legislatívneho dokumentu Banskobystrického samosprávneho kraja sme sa dozvedeli, že Stredná odborná škola Tisovec by mala byť pričlenená k Strednej odbornej škole v Revúcej. Na základe uvedených informácií som kontaktoval podpredsedu banskobystrického samosprávneho kraja p. Mikuláša Pála, ktorý má pod svojou gesciou školstvo. Inicioval stretnutie s ním. Na ňom som zistil, aký je aktuálny stav a aký budú mať nové zmeny vplyv na výchovno - vzdelávací proces v SOŠ Tisovec z hľadiska toho, že je nielen školou, ale patrí jej aj internát, ktorý využívajú nielen jej študenti. Na stretnutí som tiež zistil, že plán pričlenenia SOŠ Tisovec k SOŠ Revúca skutočne existuje, s čím som výhradne nesúhlasil. Intervenoval som, že ak má dôjsť k nejakému spájaniu, tak určite v zmysle toho, že sme súčasťou jedného okresu. Tým pádom by mala byť tisovská

SOŠka spojená s učilištom v Hnúšti. Bolo mi prisľúbené a následne aj potvrdené, že sa tak udeje.

Ďalším problém, ktorý nastal počas plánovania tejto stratégie BBSK bol ten, že zrušili študijný odbor grafik digitálnych médií, ktorý sa vyučoval na tisovskej SOŠ -ke skoro 15 rokov. Tým, že normatív na žiaka bol obmedzený a bol zrušený tento odbor, tak som inicioval, aby v ostatných dvoch zostávajúcich učebných odboroch, teda cestovný ruch a elektrotechnika, o ktorú je eminentný záujem, na SOŠ Tisovec boli zvýšené normatívy. Tu som narazil na problém v tom, že učebný odbor elektrotechnika sa vyučuje taktiež na Strednej odbornej škole v Revúcej a bolo mi povedané, že tieto dve školy navzájom kanibalizujú tieto dva učebné odbory a bola tendencia zo strany BBSK znížiť počet študentov pre rok školský 2025/2026. Apeloval som na to, že o študijný odbor elektrotechnika technika v Tisovci je záujem hlavne z regiónu Revúcej a okolia a veľká časť študentov tento odbor v Tisovci navštevuje z toho dôvodu, že v Tisovci je štúdium na vyššej kvalitatívnej úrovni. Na ďalšom jednaní, ktoré sa uskutočnilo na Banskobystrickom samosprávnom kraji, takisto za prítomnosti pána podpredsedu a pani vedúcej odboru školstva p. Laffeursovej sme komunikovali o tom, aby sa navýšil, respektíve, aby sme preskupili počty normatívov na obidva odbory vzhľadom k tomu, že komisia školstva a tak isto aj ostatné komisie pri BBSK znížili od júna počet žiakov na elektrotechnický odbor na 10 žiakov. Ja som bojoval o to, aby to bolo aspoň 13 žiakov, čo sa nám aj podarilo dosiahnuť a na zasadnutí Zastupiteľstva BBSK, ktoré sa konalo 28. 11. 2024 sa návrh odhlasoval tak, ako boli vznesené naše požiadavky spolu s pedagógmi SOŠ a takisto bolo prihladené aj na moje pripomienky a argumenty. Aktuálne tak bol zastupiteľstvom pre

nasledujúci školský rok 2025/6 schválený počet na cestovný ruch 15 žiakov, elektrotechnický odbor 13 žiakov, avšak zákon umožňuje p. riaditeľke školy prijať do každého odboru o 3 žiakov viac, čiže pre nasledujúci školský rok prichádza do úvahy dokopy 34 žiakov. Čo sa týka odboru grafik digitálnych médií, ten bude v školskom roku 2025/6 zrušený a nebude sa už u nás ďalej vyučovať.

Čo sa týka samotného postavenia školy v tejto novej stratégii výchovy a vzdelávania BBSK, Stredná odborná škola Tisovec bude alokovaným pracoviskom Stredného odborného učilišťa v Hnúšti. Podľa vyjadrení zástupcov BBSK p. podpredsedu i vedúcej odboru školstva, zanikne jedine odbor grafik digitálnych médií a škola bude pokračovať v tom istom vyučovacom procese ako doteraz, akurát bude zaradená pod Stredné odborné učilište Hnúšťa, kde sa pripravuje projektový grant v rámci duálneho vzdelávania pre firmu Winkelmann v Rimavskej Sobote. To bol aj hlavný dôvod a argument zo strany BBSK, prečo stredná odborná škola nemôže existovať ako samostatná škola, ale bude pričlenená k strednému odbornému učilištiu. Naším prioritným záujmom bolo, aby vznikla spojená škola Hnúšťa a Tisovca, čo však nebolo podľa vyjadrenia BBSK možné vzhľadom k už spomínanému pripravovanému projektu duálneho vzdelávania pre SOU Hnúšťa.

Myslím si, že v rámci týchto všetkých pracovných stretnutí sme pre strednú odbornú školu vybojovali maximum.

Pádnou racionálnou argumentáciou všetkého bolo, že stredná odborná škola funguje dlhé roky s bohatou tradíciou výchovy a vzdelávania, ale takisto je jej súčasťou aj internát, ktorý dlhodobo funguje a je využívaný nielen žiakmi strednej odbornej školy, ale takisto aj žiakmi Evanjelického gymnázia Tisovec a taktiež aj dochádzajúcim žiakom Stredného odborného učilišťa Hnúšťa, ktorí sú v ňom ubytovaní a do Hnúšťa dochádzajú, lebo Hnúšťa internátne ubytovanie neponúka.

Dakujeme za ochotu odpovedať.

Štefan Sabó

Dalej sme sa pýtali - možno aj za vás

Ako ste si zaiste mnohí všimli, na Muránskej ulici sa niečo deje pod Železničným mostom. Zašli sme za chlapmi a opýtali sme sa ich o čo ide. Odpovedal nám stavbyvedúci Rastislav Krajč, že firma MI TATRY Poprad pre Železnice slovenskej republiky robí subdodávateľskou formou spevnenie terénu a rekonštrukciu oporného múru, ktorý súvisí s mostom železničnej trate. Taktiež spevňuje breh potoka Skalička zo strany od cestnej vozovky. Takisto nás zaujali aj práce v okolí evanjelického kostola. Tie nám popísal Juraj Matko, dozorca Evanjelického cirkevného zboru v Tisovci nasledovne: Projekt sanácie zavlhnutých základových múrov kostola má viaceru etáp. V súčasnosti prebieha etapa s názvom Projekt sanácie - exteriér kostola.

Výstava insitných maliarov

V stredu 20.11.2024 sa v našej Galérii konala vzácna udalosť. Usporiadali sme vernisáž výstavy slovenského insitného umenia zo srbskej Vojvodiny. Na slávnostné otvorenie prijali pozvanie nielen naši čitatelia a priaznivci výtvarného umenia, ale aj vzácní hostia - maliari Juraj Lavroš a Pavel Ljavroš ml. z Padiny, ktorých výtvarné diela môžete obdivovať u nás do 20.12.2024. Tretím autorom je Vladimír Galas. K vzácnym hosťom určite patrila aj pani Ľubica Borošová z Kalinova, ktorá umelcom pomáha pri organizovaní výstav v našom regióne. V krátkom programe vystúpili naši tisovskí fujaristi a speváci Milan Katreniak a Roman Košičiar, ktorí veľmi potešili aj umelca Juraja Lavroša - je jediným výrobcom tradičných fujarov vo Vojvodine a o tejto záľube nás tiež presvedčil hrou na svojej fujare.

A čo to vlastne je insitné umenie, ktoré sa dostalo aj do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO a ktoré obdivujú ľudia na celom svete? Tradícia insitného maliarstva Slovákov vo Vojvodine siaha už do konca tridsiatych rokov minulého storočia. Prví maliari začali maľovať zo záľuby, pričom k maľby

Začína doba nutnosti

Táto doba nás oslovuje nutnosťou. Núti nás rozmyšľať, aby sme sa vedeli zorientovať vo svojom myslení. Vplyva na nás prostredie, v ktorom žijeme, pracujeme. Dotiera na nás politika, rodina, naše deti. Čakajú vysvetlenie, múdre slovo a hlavne zorientovanie sa v tom, čo ovplyvňuje náš spôsob života. V každej spoločnosti, rodine, musí byť líder, ktorý dokáže objaviť u každého schopnosti, ktoré ho posunú z beznádeje, problémov, do polohy schopnosť vyriešiť svoje trápenie, problémy. Odvaha vložiť svoju skúsenosť ako pomoc iným je nutnosťou. Pretože skladačka skúsenosti, vôle a nádeje môže byť spôsob, ktorý sa stane víziou riešenia. A je to dôkazom, že nie sme zbytoční.

Čo nás vlastne núti takto uvažovať? Táto doba je prepchatá politikou, ktorá nás otupuje. Sľuby politikov sú kategória, ktorá nás síce ovplyvňuje, ale tieto sľuby sa málokedy splnia a toto poznanie nás unáša do reality, ktorá nás denne stretáva s priehrštitm problémov, ktoré sú ovplyvnené aj hospodárením štátu. Lenže tie naše peniaze potrebujú aj politici a preto tu vládne nutnosť, ktorá sa často zamieňa za povinnosť a tomu sa treba brániť. Stúpa nám inflácia, čiže ceny nielen energií, ale aj spotrebného tovaru. Sľuby, že bude lacnejšie a ľudia potrebujú pokoj, lebo treba silný štát, toto bolo pred voľbami. Pokoj máme od lepšej životnej úrovne, keď ju chceme, je nutné ju zaplatiť. Štát, úrady, ukazujú svoju silu. Toto je politika nutnosti, ktorú nám predstavuje súčasná koalícia.

Takto je oblečená konsolidácia. Toto slovo znamená peniaze, ale pre koho? Predsa od tých, ktorí peniaze majú, presunú sa k tým, ktorí peniaze nemajú. Takto vyzerá u nás sociálna demokracia. Hlásajú ju dve strany. SMER a HLAS. Lenže HLAS už nemá hlas, ich model demokracie sa nevie vynájsť, tak sa musíme vynájsť my. Zvykli sme si čakať a pozerat' sa na zhoršujúce časy ako diváci, nič sa nevyrieši samé. Už sa nestačí len akosi sa prikrčiť, aby nás to zlé minulo. Vládnut' z krčmy a chlieva je ľahké, takto sa len obchádza skutočnosť, ktorá nás prikrvacia a na to nemôžeme pristúpiť.

Musíme skúsiť viacej žiadať od seba, nemôžeme byť iba tými, ktorí sa pozerajú na to, čo sa okolo nás deje a ešte to komentovať. Už nestačí mať nepriateľa a že je to riešenie problému, je to len zakrývanie neschopnosti nájsť riešenie. Pozeráme sa na psie pomery v politike - psí život obyčajného človeka. My v Tisovci a na Rimavskej Pile si zaslúžime viac. Práve poslanci v samospráve majú možnosť toto zmeniť. Vyrovnat' sa s minulosťou a zhostiť sa prítomnosti.

Novembrové zastupiteľstvo sa obrátilo na takýto smer. Neschopnosť dodávateľských firiem vzájomne sa dohodnúť na vyrovnanie si svojich podlžností pred kolaudáciou integrovaného zdravotného strediska, ktoré živa prázdnotou len z tohto dôvodu. Poslanci schválili, aby mesto Tisovec prevzalo dlh a prijalo sa takto konečné riešenie. Lepší sa i finančná situácia a na konci je možné, aby financie mesta skončili s miernym prebytkom. Presun financií z položiek rozpočtu, ktoré sa nečerpajú, na položky akútneho problému, je aktívnym ekonomickým riešením.

Záverom celého projektu je záchrana a obnova národnej kultúrnej pamiatky. Výsledkom bude odstránenie vlhnutia omietok a zníženie vysokej relatívnej vlhkosti vzduchu vďaka sanácií izolácie proti vode a úprave terénu.

V tejto etape podľa projektu sa na severnej strane kostola vykonalo: Búracie práce - odstránenie betónových stupňov a vrstiev betónu. Zemné práce - odkopanie kameniva, hĺbenie ryhy a stavba revíznej šachty. Plošné pretvarovanie terénu okolo kostola. Zakladanie geotextílií, šacht, kanalizačných rúr. Odvoz sutiny a vybúraných hmôt. Keďže ide o NKP všetky práce na záchranu kostola sa uskutočňujú v spolupráci s Krajským pamiatkovým ústavom a súběžne prebieha aj archeologický výskum. Počas výkopových prác v SZ časti areálu kostola bolo odhalené staré murivo. Predpokladá sa, že ide o ohradný múr zbúraného stredovekého kostola. Dozorujúci archeológ murivo začistil zdokumentoval a geodeticky zameral.

Realizáciu jednotlivých etáp projektu podporilo Ministerstvo kultúry SR vďaka svojmu dotačnému programu – Obnovte svoj dom.

CZ ECAV Tisovec ďakuje všetkým čo sa akoukoľvek podporou zúčastňujú na záchrane a obnove NKP Evanjelického a. v. kostola v Tisovci

Štefan Sabó
foto: autor článku

pristupovali s čistým záujmom, bez poznania výtvarných zákonitostí. Začali si všímať život okolo seba, zameriavali sa na motívy každodenného života, zaznamenávali na svojich plátnach dedinské motívy - roľnícky život, ľudové zvyky. Tvorba týchto umelcov je dodnes čistá, úprimná, autentická, je výpoveďou o radoostiach i starostiach každodenného bytia, ale dnes sa umelci snažia dostať aj zo skutočnosti do imaginárneho snového sveta. A o tom je aj výstava v Tisovci, ktorá hýri farbami, je plná neobyčajných motívov a je priam rozprávkovou snová. Tieto obrazy nikdy nie sú nudné, vždy sa v nich dá objaviť niečo iné. Môžeme sa tak zapozerať na svet, ktorý sa nám dnes už zdá taký vzdialený.

Je nám čudo vystavovať tieto diela a ďakujeme za túto možnosť. Výstava je otvorená v čase otváracích hodín knižnice, kde sa treba ohlásiť. A ak chcete niekoho potešiť krásnym maľovaným darčekom, môžete si vybraný obraz aj hneď zakúpiť.

Mirka Kojnoková

Tisovec má bohatý zásobník problémov, ktoré čakajú na financie. Dlhotrvajúcim problémom je chátrajúci oporný múr v Slávci. Tento oporný múr reguluje prietok vody a spevňuje cestu. Na tento problém upozornil poslanec Matej Binder. Primátor Ján Vengrin musel konštatovať, že silný štát sa nám v tomto prípade obrátil chrbtom. Potok obhospodarujú na to poverené štátne podniky, lebo voda patrí štátu. Len sa nevie zistiť, kto si prevezme to vrecko blch, lebo smrdí nutnosťou investície do spokojnosti občanov. Na vode sa dá robiť všeličo, nielen chytat' ryby. Bobor za Rimavskou Pílou si stavia hrádzu na vode štátu. Voda potrebuje peniaze, investície, aby nám bola užitočná. Zas ide o peniaze a za „boha“ nevieme čerpať peniaze z EÚ. Hoci je to nutné. Doba nutnosti tu má deficit. Zbytočný prístrešok bývalej skládky zásobníkov plynu na Štefánikovej ulici treba zbúrať. Každý chce, len to nemá kto zaplatiť, nepatrí mestu Tisovec, patrí nikomu. To je vzácnosť, pretože dávno prežil svoju potrebu, alebo nie?

Každý prichádzame s problémom, netreba to vzdávať

Keby sme to vzdávali, tak sedíme v jaskyni a pozeráme sa na mamutov doby. Spomienkový optimizmus, ktorý živí naše predstavy, ako bolo dakedy „dobré“ za vlády komunistov, je už iba etapou. Čakajú nás nové výzvy. Čínsky textilný tovar, nám zlikvidoval ojedinelú textilnú výrobu, v Hámre, bývalá budova mestských lesov je už prázdna. Lokálna ekonomika Tisovca a Rimavskej Pily - jej základom je výkon miestnych podnikov, kde lídrom je Calmit, Vápenka. Vzmáha sa strojárka špeciálna výroba v bývalej CSM Tisovec. Máme aj menšie prevádzky, Ekometal a súkromné poľnohospodní. To však nestačí. Skoro každá tisovská a piňanská rodina má svojho príbuzného, ktorý pracuje v zahraničí. Pracovný trh Európskej únie takto dáva možnosť dobrého zárobku a vyplňuje sa ekonomické vákuum Tisovca. Toto je mozaika ekonomiky, ktorá je súčasťou Tisovca. História sa opakuje. V minulom storočí sa odchádzalo zarobiť peniaze do Ameriky, teraz sa chodí zarábať do okolitých štátov západnej Európy.

Budúcnosť je, ako chceme žiť

Elity vždy udávali spôsob života a udávali možnosť rozvoja, hlavne lokálnej ekonomiky. Dôležité je rozlíšiť, čo je nutné urobiť a čo ostáva bokom. Malo by sa vychádzať zo súčasného stavu a stanoviť na základe vízie priority, tu máme výrazný deficit. Vianočné sviatky sú príležitosťou zhostiť sa toho, raz to predsa musí prísť.

Veľká politika, ktorá sa má starať o ľudí, rieši však permanentne, kto bude vládnut', prípadne sa rieši nová hymna. Oskar Róza nám odkazuje, že hymna nie je pre každého Len sa nedá zistiť, kto je každý. Aj chaos treba vedieť riadiť, bohvieako sa to nedarí. No vyzeráme, tak to zas ostáva na občanov, aby sme fungovali, na nás je vždy „spofah.“

Ešte že sú Vianoce, treba nám darovať pokoj na duši a aspoň trochu spokojnosti. Len tieto dary si musíme dať sami, dá nám ich náš Tisovec s Rimavskou Pílou.

Vladimír Pašiak

Činnosť Poľovníckeho združenia Voniaca Tisovec

Poľovníctvo je ušfachtlou činnosťou, ktorá presahuje bežné predstavy a nie je len o love zveri. Je oveľa viac, než len to. Je o starostlivosti a ochrane prírody, o udržiavaní rovnováhy v ekosystéme. Pre mnohých poľovníkov je to aj životný štýl, ktorý zahŕňa neúnavnú prácu, vzdelávanie, ochranu tradícií a spoluprácu s odborníkmi či verejnosťou, často na úkor financií aj osobného života. Bežná činnosť poľovníkov zahŕňa starostlivosť predovšetkým o svoji revír, starostlivosť o zver, ale aj starostlivosť o prírodu.

Poľovníci počas roka vykonávajú rôzne činnosti. Pripravujú krmivo, kosia lúky, sušia seno, čistia staré ovocné sady, ale udržiavajú aj lúky a chodníky. Dôležitou súčasťou ich práce je výstavba solísk a prikrmovacích zariadení, čím zabezpečujú zveri dostatok krmiva. Najčastejšie v podobe objemového alebo dužinatého krmiva., najmä v náročných zimných mesiacoch.

Poľovníctvo je činnosť prísne regulovaná zákonom a vyhláškami. Každoročne sa predkladá plán chovu a lovu, ktorý schvaľuje okresný úrad. Na základe toho sa vykonáva právo poľovníctva a odborne sa zasahuje do stavov poľovnej zveri. Aktuálnym problémom je premnoženie holej jelenej zveri, preto sa v pláne lovu navýšila ich kvóta. Celý plánovaný odlov vychádza z poľovného plánovania a z plánu chovu a lovu, ktorý sa zostavuje podľa vykonávacej vyhlášky o poľovníctve a podlieha schvaľovaniu príslušného odboru na okresnom úrade. Následne poľovníci lovom odborne zasahujú do jednotlivých vekových tried danej zveri. Na základe schváleného plánu chovu a lovu vydáva užívateľ poľovného revíru, cez poľovného hospodára, povolenky na lov pre členov. Na povolenke sa uvádza presne aký druh poľovnej zveri, v ktorej vekovej triede a v ktorom období je povolený. Napríklad jelenia zver samčia teda jeleň sa delí do štyroch vekových tried. Prícom tri vekové triedy u jeleňa majú presne stanovené minimálne kritériá chovných jedincov. Čo sa týka štvrtej vekovej triedy ide o jeleňa 11 a viac ročného, ktorý je vekovo vyzretý a je lovný. Uvedené kritéria musí poľovník ovládať a zohľadňovať pri love či sa jedenať o odlov jelenej alebo inej poľovnej zveri. Odlov jedinca podľa presných kritérií nie je vôbec jednoduchý. Zistiť len na základe pohľadu, v ktorej vekovej triede sa zver nachádza, si vyžaduje skúsenosti, ale aj záujem stále sa v tejto oblasti vzdelávať. Poľovníci síce prejdú poľovníckym kurzom, no za pár sekúnd, kedy je zvieru na dohľad, je naozaj ťažké určiť daný vek jedinca a správne posúdiť jeho chovnosť. Počet výrastkov teda výsad na parohoch totižto neznamená vek jedinca, ako si to možno mnohí do dnes mysleli. O čosi jednoduchšie to je v prípade dlhších pozorovaní, aj to má však svoje úskalía. Je ale nevyhnutné, aby poľovník dokázal správne ohodnotiť jedinca či už srnca, jeleňa, ale aj diviaka a správne ho posúdil podľa spomínaných kritérií.

Pri poľovačkách je neodmysliteľným spoločníkom poľovníka pes. Ako sa aj hovorí poľovník bez psa je iba polovičným poľovníkom. Zákon presne určuje minimálny počet poľovníckych psov podľa rozlohy poľovného revíru a podľa druhu poľovnej zveri ktorá je v ňom plánovaná. V prípade združenia Voniaca je užívateľ poľovného revíru povinný zo zákona zabezpečiť dvoch poľovne upotrebitelných psov so skúškami na dohľadávanie srnčej zveri, dvoch poľovne upotrebitelných psov so skúškami na dohľadávanie jelenej zveri. A bez ohľadu na výmeru revíru jedeneho briohára, napríklad jazvečika, na lov líšok za účelom tmenia besnoty. Ich prínosom pre združenie je hlavne dohľadávanie zveri, pričom poľovné psy pri výkone poľovníctva musia mať absolvované skúšky poľovnej upotrebitelnosti. Skúšky sú rozmanité, od poslušnosti, odvahy, vypracovania stopy až po samotný priebeh skúšok, ktoré sledujú rozhodcovia. Poľovačky sa môže zúčastniť len pes poľovného plemena, ktorý tieto skúšky má alebo sa na ne pripravuje. Aktuálne už pár rokov pretrváva africký mor ošipaných, ktorý postihuje diviáciu zver. Z tohto dôvodu, v snahe zabrániť šírenie nákazy sú spoločne poľovačky zakázané. Samozrejme nie všade. Nákaza sa môže prenášať aj

na topánke či pneumatike a vírus je veľmi odolný. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky sa v rámci opatrení na zamedzenie šírenia afrického moru ošipaných aj tento rok rozhodlo pokračovať vo finančnej motivácii užívateľov poľovných revírov a pokračuje v zástrelnom. Do aplikácii Zástrelné sa nahrávajú odlovené alebo uhynuté nájdené kusy diviacej zveri. Do aplikácie sa nahrávajú aj všetky dôležité informácie, ako napr. kto bol strelcom, kedy došlo k lovu, lokalita lovu apod. Následne štát prostredníctvom aplikácie vyplácal odmenu. Nakoľko AMO pretrváva už pár rokov, financie na tento účel boli pre tento rok vyčerpané, ale to nijako neovplyvňuje ďalší odlov diviacej zveri, pretože stále musia dodržiavať schválený plán lovu. Terajšou jedinou finančnou pomocou od štátu je vyplácanie škody, ktorú spôsobí zákonom chránený živočích, napríklad medveď alebo vlk na poľovnej zveri.

Viacrát som v živote videla zrážku auta s túto zverou, no menej som sa zamýšľala nad tým, že aj túto činnosť riešia častokrát v nočných hodinách a bez nároku na honorár práve poľovníci. Neraz idú v noci na miesto udalosti aby dohľadali alebo odstránili uhynutú zver. Poľovníka morálka, ich svedomie ako aj zákon im prikazuje dohľadať každý zle strelený alebo poranený kus, aby zver trpela čo možno najmenej a to sa týka aj zveri zrazenej napríklad autom. V zime je takýchto zrážok dopravných prostriedkov so zverou viac. Hlavne na železničnej trati cez ktorú zver migruje či už za potravou alebo prechádza do inej lokality. Pre správne fungovanie poľovníckeho združenia sú dôležité členské schôdze, na ktorých sa členovia oboznamujú s novými nariadeniami, ktoré sú dôležité pre správne vykonávanie ich činností. Riešia tam svoje vnútorné záležitosti a správne fungovanie organizácie, ako aj prípadné sťažnosti občanov - hlavne na zver v okolí ich domov a záhrad. V týchto prípadoch sa poľovníci snažia v rámci zákona pomôcť obyvateľom, čo však nie je vždy možné. Ale podľa slov predsedu je najdôležitejšia vzájomná

komunikácia a dobré vzťahy medzi sebou, aby mohli napredovať a ich činnosťou a prácou prispeli k utváraniu lepšej mienyk o poľovníctve.

Členovia PZ Voniaca sa venujú aj osvetovej činnosti. Nedávno spoluzorganizovali aj so susednými združeniami výstavu poľovníckych trofejí, ktorá bola na vysokej úrovni a mala dobré ohlasy od návštevníkov. Ako uviedol predseda pre budúcnosť poľovníctva a samotnej ochrany prírody je nevyhnutné vzdelávanie detí a zlepšenie informovanosti verejnosti hlavne o činnosti poľovníkov. Tí sa na úkor svojho času a často aj finančných prostriedkov snažia pomôcť prírode a poľovnej zveri v revíroch.

V základnej škole Dr. Vladimíra Clementisa v Tisovci združenie dokonca vyhlásilo pre prvý stupeň súťaž „Poľovníctvo očami detí“. Deti majú možnosť namaľovať, ako si predstavujú poľovníctvo. Najlepšie výtvary môžu vyhrať cenu priamo od poľovníkov. Členom nie sú cudzie ani besedy, kedy sa priamo v škole či škôlke podieľajú na vzdelávaní detí.

V prípade, že máte záujem stať sa poľovníkom, prvý krok je oslovit' buď poľovného hospodára alebo predsedu daného revíru, ktorý vás nasmeruje na okresnú poľovnícku komoru v Rimavskej Sobote. Tá organizuje skúšky z poľovníctva pre uchádzačov o poľovný lístok. Pri dostatočnom množstve záujemcov sa otvorí kurz, počas ktorého záujemcovia absolvujú prednášky z okruhov ako je poľovnícka osвета, legislatíva, poľovnícka zoológia a biológia, choroby zveri, kynológia a ďalšie.

Poľovníctvo ide s pokrokom technológií dopredu a vybavenie poľovníkov sa stále zlepšuje, čo im prácu v mnohom uľahčuje. Napriek tomu sa snažia dbať na poľovnícke tradície, úctu k samotnej zveri a prírode, ale aj na dobré medziľudské vzťahy. Príroda sa im za ich nezištnú prácu odvdáči niekoľko násobne hodnotnejšou odmenou, akou by boli peniaze, a to pokojom a oddychom ktorý v jej lone nachádzajú.

(zostavené z rozhovoru s predsedom PZ Voniaca Tisovec Miroslavom Zvarom, ml.)

Patricia Gažúrová

November v knižnici

Aj november v knižnici bol mesiacom plným zaujímavých podujatí a nových knižných prírastkov pre všetky vekové kategórie. Skoré stmievanie, mrazivé dni, i dni hmľisté, ba padal aj prvý sneh - to všetko akoby nasmerovalo kroky čitateľov k nám do knižnice. Veď ako tráviť zimné večery, ak nie s knihou v ruke?

Do knižnice sa v priebehu novembra prihlásilo 44 čitateľov, 308 návštevníkov si spolu vypožičalo 1563 dokumentov. Prostredníctvom MVS sme z iných knižníc pre našich používateľov vypožičali 27 kníh, vypracovali sme 3 rešerše podľa zadanych tém.

V novembri sme zapísali do nášho fondu množstvo nových titulov, ktoré sme čitateľom predstavili aj v rámci tematických výstaviek nových kníh. Nákup sme realizovali najmä vďaka Fondu na podporu umenia cez projekt "NOVÉ KNIHY V KNIŽNICI = SPOKOJNÍ ČITATELIA V MESTE" a z rozpočtu mesta Tisovec. Od beletrie cez odbornú literatúru až po detské knihy – každý si mohol nájsť niečo pre seba. Spolu sme takto nakúpili, zaevidovali, skatalogizovali a pripravili na vypožičanie 99 kníh v hodnote 1348,00 € (pre dospelých - 48 kníh, pre deti 51 kníh). Ale knižný fond sme doplnili aj vďaka darcom, ktorí nám darovali 19 kníh v hodnote 259,00 €. ĎAKUJEME.

Mirka Kojnoková